

Arbetsmarknadsutsikterna våren 2017

SÖDERMANLANDS LÄN

En sammanfattning av prognosen
för arbetsmarknaden 2017-2018

Fortsatt stark svensk konjunktur

Utvecklingen av den globala ekonomin är i huvudsak positiv och det gäller såväl Europa, USA och Asien. Utvecklingen har varit bättre än väntat och riskerna för en svagare utveckling har minskat i styrka. Tillväxttakten i den globala ekonomin förstärks successivt under vår prognosperiod åren 2017 och 2018. Det skapar goda förutsättningar för den svenska exportindustrin att vinna mark och öka sin produktion och försäljning. Läget är så pass gynnsamt att även sysselsättningen inom industrin kan stiga under det närmaste året.

Den svenska konjunkturen är stark och arbetsmarknaden förstärks ytterligare under 2017-2018 och det kommer att vara god fart på sysselsättningstillväxten, särskilt under 2017. Bygg-, industri och privata tjänster väntas ha den starkaste utvecklingen, men nära nog samtliga branscher bidrar till tillväxten. Samtidigt finns det en del som talar för att strukturarbetslösheten riskerar att öka ytterligare under de kommande åren. Skiljelinjen mellan olika grupper går i de flesta fallen mellan personer som saknar gymnasieutbildning och där gymnasieutbildade eller eftergymnasialt utbildade har goda jobb möjligheter.

Sysselsättningen stiger men arbetslösheten förblir oförändrad

Vanligtvis brukar en stigande sysselsättning medföra en sjunkande arbetslöshet. Men under 2017 och 2018 väntas antalet sysselsatta fortsätta att öka i Södermanland samtidigt som arbetslösheten förblir oförändrad. Det beror på att utbudet av arbetskraft ökar lika mycket som sysselsättningen. Det ökade arbetskraftsutbudet hänger samman med migrationen och nyanlända som bosätter sig i länet. Tillströmningen av nyanlända väntas bli omfattande 2017 men mindre i omfattning under 2018. På kort sikt ökar arbetslösheten bland nyanlända men på längre sikt är de nyanlända en förutsättning för ökad sysselsättning under kommande år.

Antalet sysselsatta bedöms öka med 1 900 personer i länet under 2017 och med ytterligare 1 500 personer under 2018.

Antalet arbetslösa uppgick till 14 500 personer under det fjärde kvartalet 2016. Arbetslösheten blir oförändrad i år och vid utgången av 2018 beräknas antalet arbetslösa uppgå till 14 400 personer. Det motsvarar en relativ arbetslöshet på 10,2 procent som kan jämföras med 7,4 procent i riket som helhet.

Rekryteringssvårigheterna har ökat

36 procent av arbetsgivarna inom det privata näringslivet anger att man upplevt brist på rätt kompetens i samband med rekrytering. Det är en andel som stigit med 16 procentenheter jämfört med våren 2014. Det är den högsta noteringen sedan högkonjunkturen 2007-2008 då bristtalen faktiskt låg på

något lägre nivåer. Det tyder på att det blir allt svårare att rekrytera rätt kompetens trots att länet har en relativt hög arbetslöshet.

Inom offentliga verksamheter har bristtalen nått oroande höga nivåer i länet och det ökar riskerna för kvalitets- och kapacitetsbrister inom flera verksamhetsområden. I de senaste tre undersökningarna har närmare 70 procent av de tillfrågade arbetsställena angett brist. Behoven av eftergymnasialt utbildade inom olika offentliga verksamhetsområden ökar framöver och utan ett ökat utbud av efterfrågad arbetskraft riskerar bristtalen att bli kvar på mycket höga nivåer. Det gäller främst barn- och äldreomsorg, hälso- och sjukvård, utbildning och sociala tjänster.

Det finns många framtidsyrken inom offentliga verksamheter i länet och behoven ökar, inte minst mot bakgrund av den demografiska utvecklingen. Inom många yrken utbildas för få i förhållande till framtida behov. Konkurrensen kommer att vara fortsatt stor bland arbeten där kraven på utbildning och erfarenhet inte är så höga.

Hög arbetslöshet bland utrikesfödda, full sysselsättning i vissa andra grupper

Under de senaste åren har mottagningen av nyanlända varit omfattande i länet och arbetslösheten bland utrikesfödda har ökat kraftigt. Samtidigt sjunker arbetslösheten bland inrikes födda mot låga nivåer och i vissa åldersgrupper till nivåer som symboliskt kan beskrivas som full sysselsättning, det vill säga nivåer under 4 procent arbetslöshet. Det medför samtidigt att potentialen för kommande års sysselsättningsökningar är begränsad bland inrikes födda. Under åren 2010-2015 har antalet sysselsatta ökat med 5 500 personer i länet. Bland inrikes födda var ökningen knappt 900 personer och bland utrikes födda var ökningen 4 600 personer. Den svaga sysselsättningstillväxten för inrikes födda beror också på höga pensionsavgångar under denna period. Det vill säga personer som lämnat sysselsättningen.

I april 2017 uppgick arbetslösheten till 4,3 procent bland inrikes födda i åldrarna 30-64 år. Bland utrikesfödda uppgick arbetslösheten till 29,5 procent i samma åldersgrupp. Jämförelsen är knappast rättvisande eftersom förutsättningarna för att få arbete ser olika ut mellan inrikes födda och personer som inte varit i landet så länge.

Problemet med en stigande arbetslöshet bland utrikesfödda består till stor del på den snabba tillströmningen av nyanlända. Tillströmningen av nya blir större jämfört med det antal som går ut i arbete. Faktorer som påverkar gruppens lägre utflöde till arbete kan beskrivas som den tid det tar att kvalificera sig till ett inträde till den svenska arbetsmarknaden. Det vill säga att bli matchningsbar mot de lediga jobben, och under denna tid är man kvar i arbetslöshet. För många nyanlända handlar det om den tid det tar att lära sig svenska, få sin utbildning och sina kunskaper validerade, få praktik i det svenska arbetslivet och komplettera sin utbildning. Det tar också tid att skapa kontakter som för många arbetslösa ökar möjligheterna till jobb.

Stora utmaningar

Integrationen av nyanlända till den svenska arbetsmarknaden, matchningen till jobb och utbildning samt insatser mot långtidsarbetslösheten är stora utmaningar för samhället och Arbetsförmedlingen under kommande år. Tillskottet av nyanlända i arbetskraften behövs för en gynnsam utveckling av det svenska samhället och näringslivet. Det är också uppenbart att det är de utrikesfödda som svarat för de senaste årens jobbtillväxt i länet.

Prognosen i sin helhet finns att läsa på vår webbplats:

arbetsformedlingen.se/prognoser